

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PRAKTICKÉ VYUČOVÁNÍ V PROSTŘEDÍ SE SLOŽITOU A NÁKLADNOU TECHNOLOGIÍ A ZAŘÍZENÍM VE FIRMĚ

Publikace pro skupinu oborů 41 Zemědělství a lesnictví

Tato publikace byla vytvořena a vydána v projektu POSPOLU – Podpora spolupráce škol a firem, který je realizován v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Více informací o projektu najdete na www.projektpospolu.cz

Autoři: Mgr. Jiří Doležal, Bc. Václav Vyhnálek

Oponentura: Ing. Josef Brouček, Ing. Emil Kříž, Ph.D., PhDr. Jana Kašparová

Editorka: PhDr. Helena Denková

Fotografie: Mgr. Jiří Doležal

Návrh obálky: Michaela Houdková

Redakce: Lucie Šnajdrová

Vydal Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků

Weilova 1271/6, Praha 10, 102 00

Praha 2014

ISBN 978-80-7481-028-2

OBSAH

Úvod	4
1. Spolupráce školy se sociálními partnery	6
1.1 Proč je důležité mít sociální partnery	6
1.2 Funkce a typy sociálních partnerů	7
1.3 Jak vybrat vhodného sociálního partnera	9
1.4 Jak lze zapojit žáky do vyhledání sociálního partnera	12
1.5 Technické vybavení pracovišť sociálních partnerů	13
1.6 Příprava žáků na odborný výcvik na pracovišti sociálního partnera	15
1.7 Výběr instruktorů a jejich příprava na odborný výcvik žáků z partnerské školy	16
2. Smlouva jako závazný rámec spolupráce	18
2.1 Před podepsáním smlouvy	18
2.2 Smlouva o zajištění praktického vyučování	19
2.2.1 Smluvní strany (záhlaví)	20
2.2.2 Předmět smlouvy	20
2.2.3 Práva a povinnosti smluvních stran	23
2.2.4 Instruktor	26
2.2.5 Další ujednání	27
2.3 Produktivní činnost žáka	28
Závěr	31
Resumé	32
Použité zdroje	32
Seznam příloh	33
Příloha č. 1 Ilustrační smlouva o zajištění praktického vyučování žáků na smluvním pracovišti .	34
Příloha č. 2 Příklad tematického plánu	41
Příloha č. 3 Příklad tematického plánu	43
Příloha č. 4 Rozpis učiva	45

Úvod

Tato metodická publikace je zaměřena na profesní přípravu žáků oborů vzdělání skupiny 41 Zemědělství a lesnictví v reálném pracovním prostředí firem se složitou a nákladnou technologií. Ústředními tématy jsou proces výběru vhodného sociálního partnera školy pro praktické vyučování žáků v reálném pracovním prostředí a organizační a formální záležitosti nutné pro optimální nastavení spolupráce školy a firmy. Problematika je demonstrována na oboru vzdělání Opravář zemědělských strojů (41-55-H/01), který byl vybrán jako model.

Učební obor Opravář zemědělských strojů v sobě zahrnuje široké spektrum odborností, absolventi oboru nezůstávají pouze v zemědělské prvovýrobě. Vedle odvětví navazujících nebo jinak souvisejících se zemědělskou prvovýrobou se uplatňují také ve strojírenství, dopravě, opravárenských podnicích, stavebnictví apod. Oborová specifika jsou v této příručce věnována problematice přípravy žáků pro zemědělskou prvovýrobu.

V současné době je velmi aktuální otázka, zda materiální vybavení středních odborných škol a učilišť, znalosti učitelů odborných předmětů a praktického vyučování, používané učebnice a také samotný obsah odborného vzdělávání stíhají reagovat na rychlý vývoj technologií a techniky, zda se žák setkává během přípravy na své povolání s tím, co ho skutečně čeká v budoucím zaměstnání.

Jednou z cest ke zkvalitnění odborného vzdělávání a jeho přiblížení reálné praxi je úzká spolupráce mezi školou a firmami. Orientace na tuto spolupráci by měla být pro školu prioritou. Je důležité jí věnovat náležitou pozornost a vytvářet stále pevnější vazby mezi školou a jejími sociálními partnery. V mnohých případech spolupráce vzniká na základě osobních vazeb některých pracovníků školy na zaměstnance firem, jindy je třeba cíleně vytipovat odpovídající firmu. Vždy je nutné vymezit pravidla spolupráce, jež musí mít v případě praktického vyučování žáků přímo v provozech podobu smluvního ujednání. Smlouva není jen povinnou složkou vztahu škola – firma, ale i klíčem k nastavení optimální spolupráce (nejen v oborech se složitou a nákladnou technikou a technologií), proto bude v tomto metodickém materiálu problematice smluvního vztahu věnována zvýšená pozornost.

Smlouva uvedená v příloze je konstruktem vytvořeným pro potřeby publikace, její funkce je pouze ilustrační, nejedná se o příklad nebo závazný vzor.

---

1. SPOLUPRÁCE ŠKOLY SE SOCIÁLNÍMI PARTNERY

1.1 PROČ JE DŮLEŽITÉ MÍT SOCIÁLNÍ PARTNERY

Zemědělská výroba prošla po roce 1989 značnou proměnou nejen ve struktuře zemědělských podniků a jejich vlastnictví (vznikly také menší firmy, začali hospodařit drobní zemědělci), ale i ve smyslu značného technického pokroku týkajícího se všech oblastí zemědělské výroby. Zemědělská produkce se dělí na dvě základní odvětví – pěstování rostlin a chov zvířat – která jsou spolu úzce provázána.¹ V obou odvětvích jsou složité a nákladné technologie využívány, moderní zemědělské firmy s nimi pracují téměř při každé činnosti.

Konstrukční složitost a technologická náročnost prostředků užívaných v zemědělství s sebou přinášejí zvyšující se nároky na absolventy oboru vzdělání Opravář zemědělských strojů. Nutnost naučit žáky řádné údržbě a obsluze složitých mechanizačních prostředků se jeví jako stále důležitější. Pokud absolventi zůstávají v zemědělských firmách, jsou na ně kladeny stále vyšší požadavky, protože mechanizaci většinou pouze neopravují, ale také obsluhují.

Vzhledem k technologické i finanční náročnosti prostředků využívaných v současném zemědělství nemohou školy kvalitní přípravu žáků zajistit samy se svými prostředky. Pokud chtějí připravit žáky pro současné požadavky provozů, neobejdou se bez spolupráce s kvalitními sociálními partnery. Partnerství může vzniknout na základě osobních vazeb nebo je výsledkem cíleného vyhledání vhodné firmy, jejího oslovení, vyjednání spolupráce a nastavení potřebných požadavků.

RVP pro obor vzdělání Opravář zemědělských strojů stanovuje odborné i klíčové kompetence, kterými by měli disponovat absolventi oboru. Vzdělávací proces směřuje k jejich získání. Odborníci z firem znají podobu stanovených kompetencí ve skutečném provozu – dokáží je přiřadit ke konkrétnímu pracovnímu úkolu v reálném pracovním prostředí. Tím mohou škole pomoci při plánování i realizaci odborného výcviku a významně podpořit provázanost přípravy žáků s požadavky trhu práce.

---

¹ Srov. např. Národní soustava kvalifikací (<http://narodni-kvalifikace.cz>) – úplná profesní kvalifikace Opravář zemědělských strojů se skládá z profesní kvalifikace Opravář strojů a zařízení v pěstování rostlin a profesní kvalifikace Opravář strojů a zařízení v chovu zvířat.

Je vhodné, aby měla škola pro daný obor vzdělání navázanou spoluprací s více firmami, protože jen málo firem disponuje kvalitními technologiemi v celé škále zemědělské produkce. Mnoho firem se dnes specializuje např. pouze na pěstování rostlin a chov zvířat vůbec neprovozuje nebo pouze v minimální míře. Dalším důvodem je, že existuje malý počet firem, ve kterých lze zajistit kvalitní profesní přípravu pro větší skupiny žáků. Více partnerů školy znamená větší rozmanitost v technologiích, ve výrobních značkách strojů apod. To s sebou přináší více podnětů k inovativním přístupům při spolupráci škola – firma s cílem dosáhnout vyšší úrovně odborných kompetencí budoucích odborníků.

1.2 FUNKCE A TYPY SOCIÁLNÍCH PARTNERŮ

Sociální partneři školy mohou plnit několik funkcí:

- **Partner pro vzdělávání žáků** – žáci mohou na smluvních pracovištích partnerů vykonávat odborný výcvik individuální i skupinovou formou pod vedením učitele odborného výcviku nebo instruktora praktického vyučování (dále jen „instruktor“). Tímto se seznámí s realitou skutečného pracoviště a pracují s prostředky a technikou používanými ve skutečných provozech, které si škola nemůže dovést v plném rozsahu vlastnit. Na smluvních pracovištích mohou také probíhat tematické exkurze nebo různé kvalifikační kurzy, pro které škola nemá vlastní vybavení nebo techniku.
- **Partner pro další vzdělávání pedagogických pracovníků** – firmy mohou realizovat semináře pro učitele odborných předmětů a odborného výcviku, během nichž prezentují např. moderní techniku nebo nové technologie. Učitelé mohou v těchto firmách vykonat stáže a osvojené dovednosti a zkušenosti transformovat do výuky žáků.
- **Partner pro implementaci a korekci školních vzdělávacích programů** – role partnerů nekončí poradenstvím při tvorbě ŠVP, je potřeba jejich další pomoci při naplňování a případných revizích, úpravách a doplňování ŠVP (např. doplnění problematiky bioplynových stanic).
- **Partner s konkrétní finanční nebo věcnou pomocí** – jedná se o sponzorské dary formou přímých finančních prostředků nebo může jít o darování nevyužitého zařízení, stroje apod. Patří sem také zapůjčení drahého nebo ojedinělého stroje nebo jiného zařízení.

- **Partner spolupracující na propagaci školy** – funkce je důležitá především pro nábor nových žáků do prvních ročníků. Tento typ spolupráce je zatím málo rozšířen. Firmy si stěžují na nedostatek kvalifikovaných pracovníků, proto je potřeba, aby představily žákům devátých tříd základních škol a jejich rodičům, jaké perspektivy nabízí svým zaměstnancům, co obnáší daná profese, konkrétní podobu a náplň pracovního místa.

Škola může mít uzavřené smlouvy s více fyzickými i právnickými osobami. Sociální partneři mohou plnit např. pouze jednu z uvedených funkcí, nebo naopak všechny. Na straně partnerské firmy by mělo vždy spolupráci se školou podporovat vedení podniku.

Klíčovým bodem k dosažení stanovených cílů je pro školu výběr vhodného sociálního partnera. Některé firmy jsou ochotny bez jakéhokoli nároku na finanční vypořádání zapůjčit novou moderní zemědělskou techniku, jejíž hodnota dosahuje několika milionů korun, nezištně uskutečňují školení pro učitele odborných předmětů a odborného výcviku zaměřená na nové technologie, nové konstrukční prvky, nové systémy apod. Hlavní motivace firem pro navázání partnerství se školou spočívá v možnosti ovlivnit odbornou přípravu svých potenciálních budoucích zaměstnanců a také uživatelů zemědělské techniky.

1.3 JAK VYBRAT VHODNÉHO SOCIÁLNÍHO PARTNERA

Výběr sociálního partnera ovlivňuje kvalitu i trvanlivost spolupráce školy a firmy. Prvním krokem při výběru vhodné firmy je vytyčení cílů, které chce škola spoluprací s firmou dosáhnout. Cíle by měly být v souladu s RVP a ŠVP. Následuje fáze vyhledávání a výběru sociálního partnera. Nejprve je vhodné udělat si seznam firem, které známe, poté vyhledat další na internetu, resp. využít dalších dostupných zdrojů. Praktické je udělat si určitý žebříček firem na základě kritérií výhod, nevýhod a šíře možné spolupráce. Poté následuje krok oslovení vedení firmy, předběžně je to možné e-mailem – stručně popsat možnou spolupráci, zjistit, zda je na straně firmy o spolupráci zájem. Pokud vedení firmy se spoluprací souhlasí, je třeba zorganizovat osobní jednání zástupců školy a firmy a vyjasnit detailní podmínky spolupráce. Zástupci školy musí firmu seznámit se vším, co spolupráce se školou obnáší, popsat veškeré aspekty. Společně pak stanoví oborové oblasti, které budou předmětem odborného výcviku ve firmě (definují je např. formou tzv. jednotek výsledků učení, využijí prvky ECVET) a dohodnou všechny ostatní podmínky. Podkladem pro započetí spolupráce se musí stát smlouva mezi školou a firmou o zajištění praktického vyučování, v níž budou podmínky partnerství detailně popsány, a to včetně případů možných škodných událostí či úrazů ve firmě.

Základním parametrem výběru partnera pro výuku žáků v oblasti drahých a nákladných technologií je technologické a technické (strojní) vybavení firmy (viz kap. Technické vybavení pracovišť sociálních partnerů). To musí odpovídat současným trendům v zemědělství, splňovat požadavky na bezpečný provoz a šetrnost k životnímu prostředí. Dalším důležitým kritériem je možnost provádět alespoň část odborného výcviku s větším počtem žáků. Jde např. o kvalifikační kurzy na sklízecí mlátičku či řezačku, o základní proškolení k technologiím v chovu zvířat apod.² Dalšími kritérii může být přiměřená dostupnost, vhodné zázemí pro výuku (prostorná dílna, učebna), obraz firmy v odborných kruzích, možnost vzájemné spolupráce při propagaci apod.

---

² V případech kvalifikačních kurzů nebo důkladného seznámení s moderním traktorem, nosičem nářadí a dalšími stroji je také možno domluvit bezplatné zapůjčení této techniky, např. v zimním období, kdy není ve firmě používána, přímo do prostor školy.

Pokud je stanoveným cílem např. seznámení žáků s údržbou, seřizením, opravami a obsluhou různé zemědělské mechanizace včetně sklízecích mlátiček a řezaček nebo moderních traktorů, je vhodná spolupráce přímo s výrobcem, výhradním dovozcem nebo alespoň kvalitním prodejcem, který je zároveň autorizovaným servisním pracovištěm daného stroje nebo technologie. Tyto firmy mohou obvykle nabídnout jak kvalitní odborný personál, tak především přístup k nejnovějším technologiím a technickému vybavení. U výrobce se žáci mohou podílet např. na montáži, což jim umožní lépe pochopit funkčnost daného stroje a jeho jednotlivých ústrojí. Dovozci nebo prodejci s autorizovaným servisním pracovištěm také zprostředkovávají kontakt se specialisty v oboru, jejich přínos spočívá v tom, že mají zkušenosti s řešením oprav nejmodernější techniky a technologií, znají často se vyskytující defekty apod. Žáci zde mohou spolupracovat např. při kompletacích strojů, při montáži technologií, při údržbách atd. Tyto firmy zpravidla projevují zájem o nabízenou spolupráci se školami, zvláště pokud si uvědomí, že žáci – budoucí pracovníci v zemědělských provozech nebo také samostatně podnikající odborníci – se seznámí s technikou a technologií jejich značky a osvojí si dovednosti při její obsluze, čímž se stávají potenciálními kupci nebo propagátory značky. Hlavním přínosem však je, že budoucí uživatelé budou dobře seznámeni s moderní technikou, budou moci využívat všech jejích funkcí, kvalitně ji udržovat.³ Tím se zlepší provozní spolehlivost a větší spokojenost konečných uživatelů, což významně přispívá k dobrému jménu dané značky, prodejce, servisního pracoviště.

Pokud není možnost navázat spolupráci s výrobcem, dovozcem nebo kvalitním prodejcem, který je také autorizovaným servisním střediskem, je nutné vyhledat firmu s potřebnou technologií nebo technikou. Výhodou je, pokud má některý ze zaměstnanců školy přímé vazby na firmu, nejlépe na někoho z jejího vedení, není to však podmínka vedoucí ke kvalitní spolupráci. Důležité je vždy o spolupráci (partnerství) vyjednávat přímo s vedením firmy a zdůraznit výhody, které jí spolupráce se školou přinese. Osvědčenou metodou je také nabídka školy kompenzovat zapůjčení drahé techniky nebo umožnění odborného výcviku v provozech s nákladnou technologií (bezplatnou) pomocí s jinými pracemi, které

---

³ Pokud je současná technika správně používána a dostává se jí řádné údržby a seřizení, potřebuje oprav minimum, až 95 % závad je způsobeno nesprávným nebo neodborným užíváním.

firma potřebuje vykonat. Žáci mohou pomoci např. při umývání techniky a přípravě na její uskladnění (konzervace apod.), výměně opotřebovaných dílů strojů na zpracování a přípravu půdy, ostření hřebů bran atd. Nemělo by se však jednat o pouhé pomocné práce, ale o činnosti spojené s oborem – naplňující RVP (ŠVP). Tyto práce by měly probíhat během učebního dne, resp. za podmínek, kdy jsou žáci ve firmě pod smlouvou mezi školou a firmou (pro případ úrazu apod.).

Při vyjednávání podmínek spolupráce je nutné věnovat pozornost také případnému poškození stroje, technologie, vyrobení neshodných výrobků apod. U složitých a nákladných technologií a techniky může jít o značné finanční částky. Je tedy důležité mít vše dobře ošetřené z hlediska pojištění a předem s pojišťovnou jasně určené, na co se vztahuje pojistka školy, ve kterých případech je nutné pojistné smlouvy upravit, popř. uzavřít nové.

Praktické vyučování v prostředí se složitou a nákladnou technologií s sebou nese určitá specifika. Při plánování a realizaci je třeba myslet nejen na naplňování RVP a ŠVP, ale také zohledňovat možnosti jednotlivých žáků. Zkušenosti ukazují, že ne u všech žáků je možné dosáhnout stejné úrovně osvojení odborných kompetencí. V oblasti zemědělství existuje mnoho firem, které disponují standardní technikou a technologiemi a zároveň i složitou a nákladnou technikou a technologiemi. V takových firmách lze vést odborný výcvik žáků v souladu s dodržáním didaktické zásady soustavnosti (postup od jednoduššího ke složitějšímu) a také s ohledem na rozdíl mezi hraničními možnostmi jednotlivých žáků. Všichni žáci by měli být schopni osvojit si kompetence stanovené v RVP (ŠVP). Zacházení s náročnými technickými prostředky a technologiemi však může být za hranicemi možností některých žáků. Kooperace školy a firmy by měla nabídnout každému žákovi možnost získat v rámci domluvených podmínek maximální možnou úroveň odborných kompetencí.⁴

---

⁴ Jako příklad takového postupu může posloužit vyzkoušený kurz pro obsluhu a údržbu sklízecích mlátiček. Kurz je rozdělen na dvě části – základní a rozšířenou (komplexní). Základní část konají všichni žáci. Trvá pět dnů včetně závěrečné zkoušky a je zaměřena na pochopení funkce jednotlivých ústrojí, základní seřízení a údržbu, bezpečnostní a požární předpisy. Kdo zvládne tuto základní část na dobré úrovni (tzn. získá lepší klasifikační stupeň než dostatečný), pokračuje rozšiřujícím kurzem zaměřeným na moderní složitou techniku, její seřízení, údržbu, ovládání. Na konci žáci opět skládají zkoušku formou odborného testu a ústní zkoušky. Kdo prospěje, získává osvědčení k údržbě a obsluze dané moderní sklízecí mlátičky. Kurz je možné realizovat pouze ve spolupráci s firmou, protože hodnota sklízecích mlátiček mnohdy přesahuje 10 milionů korun, škola tedy zpravidla nemá tyto stroje ve svém vlastnictví.

Sociální partner by měl při spolupráci se školou vycházet z předpokladu, že nelze žáky využívat jako levnou pracovní sílu pouze na pomocné práce, ale že odborný výcvik ve firmě musí sloužit právě k jejich odbornému rozvoji.

Není-li vedení firmy přesvědčeno o přínosu spolupráce a partnerství se školou, je lépe vyhledat jiného sociálního partnera. V případě dohody na spolupráci je pro obě strany výhodné domluvit se na určité „zkušební době“ uzavřeného partnerství. I v průběhu této „zkušební doby“ je však nezbytně nutné mít uzavřenou smlouvu o zabezpečení praktického vyučování.

1.4 JAK LZE ZAPOJIT ŽÁKY DO VYHLEDÁNÍ SOCIÁLNÍHO PARTNERA

Zapojení žáků do hledání a výběru vhodného sociálního partnera je jedním z prostředků, jak žáky motivovat, aby se sami zajímali o možnosti svého budoucího uplatnění a profesního růstu. Před samotným výběrem je zajímavé zjistit kritéria, která žáci považují za důležitá a která by partnerská firma podle nich měla splňovat. Konečné rozhodnutí je vždy na vedení školy.

Žáci projevující skutečný zájem o obor již zpravidla znají některé firmy, které se zabývají danými činnostmi. Žákům je možné dát za úkol vyhledat firmy v okolí jejich bydliště, popř. najít firmy specializující se na určitou užší odbornou oblast (dle zájmu žáka). K tomu mohou využít internet nebo dalších prostředků.

Často se žáci sami přímo zapojují do výběru partnerské firmy také tím, že během letních prázdnin absolvují brigádu v určité firmě a po prázdninách mají zájem tam vykonávat také část odborného výcviku. V těchto případech je vhodné spojit se s kompetentními pracovníky firmy a zjistit, zda jde o kvalitní pracoviště a zda je zájem o vytvoření partnerství se školou také z jejich strany. Mnohdy totiž jde o situaci, kdy firma má zájem si žáka udržet a v budoucnu ho zaměstnat. Takové případy je nutné podpořit a v přiměřeném rozsahu umožnit individuální formu odborného výcviku.⁵

⁵ V praxi se stává, že žáci školy konají kvalifikační kurzy nebo se seznamují s technologiemi odlišnými od techniky nebo technologií užívaných v dané firmě. V těchto případech existuje možnost sjednat pro daného žáka (žáky) konání kvalifikačních kurzů nebo zaškolení pro příslušné technologie přímo s výrobcí, importéry, prodejci nebo servisními pracovišti pro danou značku strojů nebo technologií. Vždy je dobré v největší možné míře podpořit zájem firmy o žáka a naopak.

1.5 TECHNICKÉ VYBAVENÍ PRACOVÍŠŤ SOCIÁLNÍCH PARTNERŮ

Vybavení smluvního pracoviště musí odpovídat požadavkům stanoveným v RVP, resp. ŠVP pro obor vzdělání Opravář zemědělských strojů, mělo by pokrývat alespoň standard současné úrovně vybavení zemědělských firem. Výhodné je, pokud jde o progresivní firmu, která vlastní moderní strojní a technologické vybavení a stále ho v rámci možností obměňuje nebo doplňuje.

V pěstování rostlin je nejvíce využívaným tažným prostředkem kolový traktor, v současné době se opět vrací také pásové traktory. Technicky složitými a finančně nákladnými jsou u moderních strojů jak samotná konstrukce, tak především elektronické systémy, které se v traktorech využívají. U hnacího agregátu (motoru), převodovky, hydrauliky, přední nápravy, navigačních systémů atd. se uplatňuje elektronika, u strojů některých výrobců mají jednotlivé celky svoji řídicí jednotku.

Složitě a nákladně jsou i jednotlivé mechanizační prostředky na přípravu a zpracování půdy, hnojení, setí, ošetřování rostlin, sklizeň plodin atd. Např. sklízecí mlátička, sklízecí řezačka nebo samochodný postřikovač. Cena sklízecí mlátičky může dosáhnout i více než deseti milionů korun. Rovněž u ostatních prostředků se jedná zpravidla o několikamilionové investice.

V chovu zvířat a jeho jednotlivých oblastech se dnes rovněž využívají náročné a drahé technologie a stroje (stroje pro zakládání krmiv, dojírny, stájové technologie).

Zaměření jednotlivých firem podnikajících v zemědělství se sice různí (např. podle zeměpisné oblasti), ale mnoho je společného. V současné době také nelze opomenout provoz bioplynových stanic, které budou do budoucna vyžadovat zkušené odborníky nejen na jejich provoz, ale také na údržbu a případné opravy, výměny agregátů apod.

Je velice obtížné najít firmu, která vlastní celou škálu potřebného vybavení (pro pěstování rostlin a chov zvířat) pro výuku žáků a současně má vše v moderním provedení. Některé firmy jsou zaměřeny na bezorební technologie, jiné naopak na klasické zpracování půdy apod., proto je potřebné mít více partnerských firem.

Níže je uveden ilustrační přehled technického a technologického vybavení pro výuku žáků oboru vzdělání Opravář zemědělských strojů:

- Stroje pro přípravu půdy: podmítače, pluhy, smyky, brány, kompaktory atd.
- Stroje na hnojení: rozmetadla průmyslových a statkových hnojiv atd.
- Stroje na setí, sázení: přesné i univerzální secí stroje, secí kombinace, sazeče brambor atd.
- Stroje na ošetřování rostlin během vegetace: plečky, postřikovače atd.
- Stroje pro sklizeň plodin: sklízecí mlátička, sklízecí řezačka, žací stroje, obrabeče a shrnovače, sběrací vozy, lisy atd.
- Linky na posklizňové zpracování a uskladnění plodin: čističky a sušičky obilí atd.
- Mechanizační prostředky pro dopravu materiálu: přívěsy a návěsy univerzální i speciální, fekální vozy, dopravníky, nakládače atd.
- Technologické vybavení pro chov zvířat: dojírna, chladicí tanky, krmné vozy, linky pro automatické zakládání krmiva, linky pro odklizení chlévské mrvy, mícháreny krmiv atd.
- Velkou skupinu tvoří traktory, nosiče náradí, popř. nákladní automobily.
- Dále může jít o vybavení kovárny, vybavení pro strojní obrábění kovů, svářečskou techniku atd.

Pořizovací cena téměř každého ze strojů uvedených výše se pohybuje v milionových částkách. K nejnákladnějším strojům a technologiím patří sklízecí

mlátičky a sklízecí řezačky, traktory, nosiče nářadí, samochodné postřikovače. Cena pod milion korun se týká pouze nemnoha strojů a zařízení.

1.6 PŘÍPRAVA ŽÁKŮ NA ODBORNÝ VÝCVIK NA PRACOVÍŠTI SOCIÁLNÍHO PARTNERA

Před vstupem žáků do reálného pracovního prostředí je důležité žáky nejprve seznámit s danou firmou. To proběhne ve škole – žáci dostanou základní informace o velikosti firmy, jejím zaměření, vybavení jednotlivých pracovišť atd. K tomu mohou pomoci webové stránky firmy, pokud jsou k dispozici.

Důležité je žáky seznámit s cílem odborného výcviku v prostředí firmy. Žáci by měli získat informace o tom, na co bude odborný výcvik zaměřen a jak bude organizován – zda bude u dané firmy probíhat celý rok nebo kratší časový úsek, jak bude probíhat hodnocení, popř. odměňování, zda bude vždy po určitém období následovat přezkoušení učitelem odborného výcviku (což je důležité), jak mohou žáci poznatky a dovednosti získané ve firmě využít v teoretickém vyučování (je nutná spolupráce mezi učiteli odborných předmětů a praktického vyučování), resp. v budoucím uplatnění.

Žáci musí být jasně instruováni ohledně absence a jejího omlouvání – komu svoji nepřítomnost nahlásit, komu předkládat omluvenky. Musí být předem také seznámeni s časovým harmonogramem dne – začátek odborného výcviku, přestávky, čas a způsob ukončení učebního dne. Pokud budou žáci ve firmě bez učitele odborného výcviku delší časové období, musí být vedena evidence docházky a evidence plněných úkolů (procvičovaných témat) – nejlépe formou Deníku odborného výcviku žáka. Do této administrativní činnosti by se měli zapojit také žáci, instruktor deník kontroluje a podepisuje.

Před vstupem žáků do firmy je nezbytně nutné věnovat se také oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Žáci musí být prokazatelnou formou seznámeni s možnými riziky a opatřeními k jejich minimalizaci, musí být poučeni o postupu v případě úrazu nebo také v případě poškození stroje, nářadí apod. – komu mají takové skutečnosti hlásit, že nesmí být nic zatajeno. S pravidly BOZP musí být žáci seznámeni na každém pracovišti. Toto proškolení je nutné mít zapsané a podepsané. Některé používané Deníky odborného výcviku mají prostor pro tyto

záznamy, popř. se o proškolení vede samostatný záznam, v nejlepším možném případě obojí. Doporučujeme mít záznam o proškolení jak ze strany školy, tak ze strany firmy.

Další fází přípravy žáků na odborný výcvik na smluvním pracovišti je důkladné seznámení žáků s provozy, kde bude odborný výcvik probíhat, seznámení s konkrétními lidmi (instruktory, vedoucími pracovníky, bezpečnostním technikem atd.), se kterými budou přicházet na pracovišti do styku a kteří za ně budou zodpovědní.

Cílem těchto kroků je žáky v dostatečné míře připravit na odborný výcvik v reálném provozu, adekvátně je seznámit s tím, co je čeká a s čím se mohou setkat, co se od nich očekává, co vše mohou získat, a také vzbudit v nich pocit zodpovědnosti.

1.7 VÝBĚR INSTRUKTORŮ A JEJICH PŘÍPRAVA NA ODBORNÝ VÝCVIK ŽÁKŮ Z PARTNERSKÉ ŠKOLY

Výběr vhodných instruktorů musí probíhat v součinnosti firmy a školy. Při výběru i přípravě instruktorů je potřeba si uvědomit, že instruktor odborného výcviku by měl mít určité vlohy k pedagogickému působení. Dříve byla požadována pedagogická způsobilost (alespoň v podobě 40hodinového kurzu pedagogického minima pro instruktory). Dnešní podoba zákona o pedagogických pracovnících⁶ tuto pracovní pozici neuvádí, protože instruktor není podle § 2 uvedeného zákona pedagogickým pracovníkem, a tak nejsou legislativou stanoveny konkrétní požadavky na instruktory. Zkušenosti ukazují, že je obecně problém chtít po firmách, aby posílaly své zaměstnance (instruktory) na pedagogické kurzy. Základní proškolení budoucích instruktorů a jejich seznámení s problematikou vzdělávání je však nezbytné.

Výběr vhodného kandidáta by měl být projednán s vedením podniku i s kandidátem samotným, aby bylo zaručeno, že vybraná osoba svoji roli instruktora přijímá. Mělo by se jednat o trojstrannou dohodu mezi školou, firmou a instruktorem. Vhodný kandidát by měl být nejen odborníkem ve svém oboru (vyučení a praxe v oboru),

---

⁶ Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

ale měl by mít také jisté osobnostní rysy, mělo by mu záležet na předávání znalostí a dovedností další generaci.

Instruktor musí spolehlivě ovládat techniku, se kterou bude se žáky pracovat, což je velmi důležité především ve firmě se složitou a nákladnou technologií a technikou. Při široké škále složitých strojů a technologií ve firmě se pravděpodobně nebude jednat o jednu osobu, bude třeba více instruktorů.

Před započítím práce se žáky musí škola instruktora důkladně seznámit se školním vzdělávacím programem (ŠVP), zejména s částí týkající se odborných předmětů a odborného výcviku. Především by měl být seznámen s učební osnovou odborného výcviku, protože podle ní bude muset řídit výuku. Měl by také znát profil absolventa oboru, jak je popsán v RVP. Musí být důkladně seznámen s vedením pedagogické a ostatní dokumentace, která bude požadována.

Instruktor by měl poznat všechny souvislosti učiva, aby mohl na žáky působit komplexně. Škola by instruktory měla informovat o psychologických aspektech práce se žáky, o možnosti kárných opatření apod. Instruktor by měl vědět o slabých a silných stránkách jednotlivých žáků, o jejich prospěchu a především chování, o možných zdravotních komplikacích atd.

V prostředí se složitou a nákladnou technologií je také podstatné, aby instruktor dokázal odhadnout hranice možností jednotlivých žáků a tomu přizpůsobit výuku tak, aby odborná příprava ve firmě přinesla každému žákovi maximální užitek vzhledem k jeho schopnostem.

Nutné je zdůraznit oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, jeho odpovědnost za žáky, nezbytnost prokazatelného proškolení žáků a důslednou kontrolu dodržování zásad BOZP a PO. Předem je také potřeba jasně stanovit evidenci docházky žáků a plnění vymezených témat, popř. evidenci produktivní práce žáků, způsob záznamu případných úrazů. Instruktor musí přesně znát pravidla řešení absence a ta důsledně dodržovat, resp. vyžadovat jejich dodržování od žáků. Pokud probíhá odborný výcvik delší dobu pouze pod vedením instruktora, musí být nastavena pravidelná komunikace mezi školou a firmou, mezi učitelem odborného výcviku a instruktorem.

2. SMLOUVA JAKO ZÁVAZNÝ RÁMEC SPOLUPRÁCE

2.1 PŘED PODEPSÁNÍM SMLOUVY

Po výběru vhodného sociálního partnera splňujícího požadavky pro kvalitní vzdělávání je potřeba ujasnit si detailní podmínky spolupráce a vše projednat s vedením firmy. Spolupráci je nutné dát smluvní charakter, což vymezuje také platný školský zákon v § 65 odst. 2, kde je uvedeno: *„Praktické vyučování se uskutečňuje ve školách a školských zařízeních nebo na pracovištích fyzických nebo právnických osob, které mají oprávnění k činnosti související s daným oborem vzdělání a uzavřely se školou smlouvu o obsahu a rozsahu praktického vyučování a podmínkách pro jeho konání.“* [Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů].

Ze smluvního vztahu plynou jasné závazky a je potřeba se s obsahem smlouvy podrobně seznámit a chápat všechny její souvislosti. Proto je nutné vyhradit si dostatek času ze strany obou smluvních partnerů (školy a firmy) a smlouvu bod po bodu probrat, prodiskutovat, vyjasnit si problematické body, popř. udělat úpravy a doplnění. Zvláštní důraz je třeba klást na body týkající se plnění vzdělávacího programu, dodržování bezpečnosti práce a hygienických podmínek (s tím souvisí vybavování žáků pracovními ochrannými prostředky). Dalším důležitým aspektem je výběr vhodného instruktora zodpovědného za žáky během jejich přítomnosti ve firmě, schopného žáky učit, hodnotit, vést odborný výcvik. Před podepsáním smlouvy je nutné si také ujasnit řešení možných škodných událostí – co je možné hradit z pojištění školy a na jaké škody se vztahuje pojištění stroje, technologie, pojištění zodpovědnosti, které má uzavřená firma. Tyto skutečnosti by měly být vymezeny ve smlouvě. Důležitým prvkem budoucí smlouvy by měla být položka ošetřující záležitost případného úrazu žáků během odborného výcviku ve firmě. Pokud je ve smlouvě vše řádně podloženo a stvrzeno podpisy obou stran, není potřeba mít obavy z plnění případných pojistných událostí.

2.2 SMLOUVA O ZAJIŠTĚNÍ PRAKTICKÉHO VYUČOVÁNÍ

Školský zákon⁷ stanovuje povinnost uzavřít smlouvu mezi školou a jejím sociálním partnerem, konkrétní náležitosti této smlouvy potom popisuje prováděcí vyhláška,⁸ kde jsou v § 12 uvedeny Náležitosti smlouvy o obsahu, rozsahu a podmínkách praktického vyučování:

„Smlouva o obsahu, rozsahu a podmínkách praktického vyučování obsahuje zejména:

- a) obory vzdělání a druh činností, které žáci při praktickém vyučování budou vykonávat,*
- b) místo konání praktického vyučování,*
- c) časový rozvrh praktického vyučování, jeho délku a den jeho zahájení,*
- d) počet žáků, kteří se zúčastní praktického vyučování,*
- e) poskytování nástrojů a náradí používaných při praktickém vyučování a způsob dopravy žáků do místa praktického vyučování,*
- f) způsob odměňování žáků za produktivní činnost,*
- g) opatření k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při praktickém vyučování, včetně ochranných opatření, která musí být přijata, zejména s uvedením osobních ochranných pracovních prostředků a k zajištění hygienických podmínek při praktickém vyučování,*
- h) podmínky spolupráce pověřeného zaměstnance právnické osoby vykonávající činnost školy a pověřeného zaměstnance fyzické nebo právnické osoby při organizaci a řízení praktického vyučování na pracovištích fyzických nebo právnických osob a požadavky pro výkon činnosti pověřených zaměstnanců této fyzické nebo právnické osoby (dále jen „instruktor“),*
- i) ujednání o náhradě nákladů, které jiné fyzické nebo právnické osobě prokazatelně a nutně vznikají výhradně za účelem uskutečňování praktického*

⁷ Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

⁸ Vyhláška č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů.

vyučování na jejím pracovišti.“ [Vyhláška č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů]

Smlouva se uzavírá mezi dvěma subjekty – školou a právnickou nebo fyzickou osobou, která má oprávnění k činnosti odpovídající danému oboru vzdělání. Je možné uzavřít smlouvu jednorázovou, nebo smlouvu rámcovou a konkretizaci podmínek spolupráce popsat v dodatcích. Rámcová smlouva je vhodná zejména u dlouhodobě trvajících partnerství.

2.2.1 Smluvní strany (záhlaví)

V záhlaví smlouvy jsou nejprve uvedeny identifikační údaje smluvních stran – celý nezkrácený název, sídlo (úplná adresa), osoba oprávněná jednat jménem smluvní strany (orgán), IČO. Smluvní strany lze pro zjednodušení označit jako „dodavatel“ a „odběratel“. Dodavatelem je právnická nebo fyzická osoba podnikající v daném oboru – dodává určitou službu, která spočívá právě v umožnění vykonávat část praktického vyučování žáků přímo v reálném prostředí provozu, a zajišťuje ji. Odběratelem je škola (vzdělávací zařízení), která tuto službu odebírá prostřednictvím svých žáků.

2.2.2 Předmět smlouvy

Ve smlouvě je popsán její předmět, tzn. to, čeho (v tomto případě i koho) se tato smlouva týká. Jedná se vlastně o konkretizaci písmen a) až d) § 12 prováděcí vyhlášky:

a) obory vzdělání a druh činností, které žáci při praktickém vyučování budou vykonávat

V předmětu smlouvy musí být uveden obor vzdělání, kterého se odborný výcvik ve firmě bude týkat.

Druh činností může být velice různorodý a bylo by obtížné konkretizovat ve smlouvě každou činnost, resp. každý druh práce, kterou mohou žáci pod smlouvou

vykonávat. Je vhodné v předmětu smlouvy popsat činnosti obecně a formou přílohy je specifikovat.

Lze například napsat, že půjde o údržbu, běžné opravy a seřízení mechanizačních prostředků pro základní zpracování a přípravu půdy, přesné a univerzální secí stroje, automatické sazeče brambor. Popř. je možné činnosti specifikovat obecněji: údržba, běžné opravy a seřízení mechanizačních prostředků, strojů a zařízení používaných v zemědělské prvovýrobě. Druh nebo výčet činností by měl vycházet z požadavků stanovených v ŠVP.

Jako doplňující může být uvedena informace, že základní seznámení s problematikou údržby, běžných oprav a seřízení mechanizačních prostředků, strojů, zařízení a technologií již proběhlo ve cvičných dílnách školy a že půjde o procvičení jednotlivých úkonů a zdokonalení se v oboru a také o seznámení s moderní technikou a technologiemi. Nebo lze naopak požadovat i základní seznámení s výše uvedenými činnostmi (ale to by měla zajistit spíše škola na svých pracovištích).

Optimální formou je přiložený tematický plán (příklad viz Příloha č. 2 a Příloha č. 3) nebo rozpis učiva (příklad viz Příloha č. 4) ze ŠVP. V obou dokumentech lze např. vyznačit, které části, popř. v jakém rozsahu, se budou týkat odborného výcviku ve firmě.

Pokud ve stejném podniku vykonávají praktické vyučování žáci různých ročníků, je nutné uvést druh vykonávaných činností pro každý ročník odděleně a připojit i oddělené přílohy.

b) místo konání praktického vyučování

Při určování místa výkonu praktického vyučování může jít v některých případech o těžko specifikovatelný údaj, protože odborný výcvik může probíhat ve více provozech jednoho podniku – v opravářské dílně, na pracovišti chovu zvířat, na pozemku apod. Zde je možné uvést jako místo výkonu odborného výcviku např.:

- střediska chovu zvířat zemědělské firmy UT,
- pozemky zemědělské firmy,
- opravářské dílny.

Pokud bude praktické vyučování probíhat např. na pěti pracovištích a ta jsou předem známa nebo se nacházejí na různých místech (adresách), je potřeba je ve smlouvě konkretizovat. Obecný údaj o místě konání lze použít v případě, že je smlouva např. uzavírána na delší časový úsek a v době uzavírání smlouvy se ještě přesně neví, o jaká konkrétní pracoviště během doby platnosti smlouvy půjde. V tomto případě je žádoucí do smlouvy uvést poznámku, např.: „Konkrétní pracoviště bude vždy na začátku týdne, v případě změny i během týdne, upřesněno instruktorem (odborného výcviku).“

c) časový rozvrh praktického vyučování, jeho délku a den jeho zahájení

Ve smlouvě je nutné stanovit datum zahájení a ukončení praktického vyučování na smluvním pracovišti. Může se jednat o odborný výcvik probíhající na pracovištích sociálního partnera po celý školní rok, nebo naopak o krátkodobou (čtrnáctidenní, měsíční) nebo střednědobou spolupráci (čtvrtletní, pololetní).

Smlouva má obsahovat popis časového rozvrhu, případné změny by měly být upřesněny vždy formou dodatku. Žáci se mohou během školního roku na pracovišti zaměstnavatele různě střídat, např. v sudém a lichém týdnu nebo podle ročníků. Při stanovování délky praktického vyučování jde nejen o stanovení rozsahu celého bloku odborného výcviku, ale také o určení délky pracovní doby v jednom dni, včetně stanovení začátku a konce pracovní doby a času přestávek. Dodržena musí být maximální pracovní doba žáků, která dle § 26 školského zákona⁹ v případě odborného výcviku činí nejvýše 40 povinných vyučovacích hodin týdně.

Ve smlouvě je možné dohodnout případné odchylky od daného časového rozpisu pracovní doby v případě potřeby smluvních stran. Je potřeba určit postup, jak se o takové skutečnosti budou smluvní strany navzájem informovat, a osoby, které mohou tato rozhodnutí učinit.

Z hlediska oborů vzdělání se zaměřením na zemědělství je při tvorbě časového rozvrhu odborného výcviku ve firmě nutné přihlédnout k sezonnosti určitých prací v zemědělství. V současné době již není mnoho zemědělských firem, kde pracuje více lidí pouze v opravárenských dílnách. Opraváři zemědělských strojů ve většině

⁹ Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

případů zároveň obsluhují stroje a mechanizační prostředky. Převážná část odložitelných oprav se v dílnách provádí v zimních měsících, kdy není práce na poli. Stroje však musejí být udržovány a seřizovány v průběhu celého roku, časový prostor pro zasazení odborného výcviku do firmy je tedy široký. Při časovém rozvrhování odborného výcviku ve firmě je nutné řídit se platnými legislativními normami a RVP příslušného oboru vzdělání, zohlednit případná omezení. Pokud se jedná o kvalifikační kurzy na sklízecí mlátičky nebo řezačky, nelze je naplánovat do období, kdy je tato technika plně vytížena. Zde je prostor pouze pro individuální, nikoli skupinový, odborný výcvik.

d) počet žáků, kteří se zúčastní praktického vyučování

Ve smlouvě musí být uveden celkový počet žáků školy, kteří se budou odborného výcviku ve firmě účastnit. Zda se bude jednat o individuální či skupinovou výuku, je záležitostí organizace výuky na pracovišti.

Zde bude ve smlouvě uveden obor vzdělání, ročník a max. počet žáků. Rozpis konkrétních jmen nebo skupin žáků může být přílohou smlouvy. Z hlediska firmy je důležité vědět, kdo se na jejích pracovištích bude pohybovat a kolik to bude osob.

Podle platné legislativy může jeden instruktor vést současně max. 6 žáků,¹⁰ v případě zemědělského provozu by bylo optimální, kdyby na jednoho instruktora připadali max. 3 žáci.

2.2.3 Práva a povinnosti smluvních stran

Písmena e) až g) § 12 prováděcí vyhlášky lze ve smlouvě o zabezpečení praktického vyučování specifikovat v oddílu PRÁVA A POVINNOSTI SMLUVNÍCH STRAN.

¹⁰ Dle § 13 odst. 6 vyhlášky 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři v aktuálním znění: „Odborný výcvik uskutečňovaný ve škole nebo ve školském zařízení provádí učitel odborného výcviku. Procvičování dovedností žáků na pracovištích fyzických nebo právnických osob se provádí za vedení a dozoru instruktorů. Instruktor vede současně nejvýše 6 žáků.“

e) poskytování nástrojů a nářadí používaných při praktickém vyučování a způsob dopravy žáků do místa praktického vyučování

Tento požadavek vyhlášky je nutné ve smlouvě specifikovat. Žáci mohou používat nářadí a nástroje, které patří firmě, škole nebo jim samotným. Může také jít o kombinaci dvou nebo i všech tří možností. Je možná i varianta, že některé nářadí a nástroje patří škole a na smluvní pracoviště jsou za účelem odborného výcviku žáků zapůjčeny.¹¹

Ve smlouvě mezi školou a firmou může být zakázáno používání vlastních nástrojů a nářadí, resp. nařízeno používání pouze nářadí a nástrojů patřících firmě. Vždy je potřeba klást důraz na maximální míru zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Proto je nutné pracovat pouze s nářadím a nástroji, které odpovídají příslušným normám a jsou zkontrolované pověřeným pracovníkem, popř. bezpečnostním technikem.

Způsob dopravy do místa praktického vyučování musí být ve smlouvě upřesněn. Především jde o případy, kdy se místo výkonu praktického vyučování mění. Je potřeba stanovit pravidla, za jakých bude doprava uskutečňována, u nezletilých žáků je dobré mít písemný souhlas rodičů se způsobem dopravy jejich dcery/syna do místa výkonu praktického vyučování a zpět. Žáci se mohou dopravovat do určeného místa sami, což se děje především v případech, kdy jde o stálé místo

¹¹ Záleží na tom, jaký přístup ke spolupráci se školou firma zvolí, jakým způsobem a do jaké míry je ochotna podpořit přípravu budoucích odborníků. V prostředí firmy jde především o možnost seznámit se s novými stroji a technologiemi a pracovat s nimi. Některé firmy jsou ochotné vybavit např. montážní skříň potřebným nářadím a to poskytovat žákům. Jindy musí škola pracoviště vybavit sama. Je vhodné, když mají žáci montážní nářadí ve své odpovědnosti a učí se o něj správně starat a vracet ho na své místo. Zkušenosti ukazují, že pokud žáci používají nářadí ostatních pracovníků podniku, dochází k jeho poškození, zničení, ztrátě.

V kvalitě nářadí a nástrojů existují značné rozdíly a rozdíly jsou také v náročnosti práce, např. při pilování nebo řezání. Škola má za povinnost poskytnout žákům vše potřebné, avšak zpravidla nemá dostatek finančních prostředků na to, aby mohla každého žáka vybavit tím nejlepším nářadím. Důležitou podmínkou používání vlastního nářadí žáků je jeho bezvadný stav, který musí vždy posoudit učitel odborného výcviku nebo instruktor. Pokud by mělo jít o elektrické zařízení nebo nářadí, nelze ho používat, pokud nemá platnou revizi od pověřeného revizního technika.

Vlastní nářadí používají zejména žáci prvního ročníku, kteří si přinášejí pilník, pilku na železo nebo alespoň plátek. Se svým ručním nářadím si žáci vystačí při osvojování některých odborných kompetencí v prvním ročníku v rámci období odborné přípravy (tzn. ve školních dílnách). Během celé doby vzdělávání žáci používají posuvné měřítko. Je dobré, pokud má každý žák své vlastní, učí se tím zároveň správné péči a přístupu k práci s přístroji a nástroji, které nesnesou hrubé zacházení.

výkonu odborného výcviku. Tuto dopravu může také zajišťovat škola svými dopravními prostředky.

f) způsob odměňování žáků za produktivní činnost

Při provádění praktického vyučování na smluvních pracovištích žáci obvykle již vytváří hodnoty, které přináší firmě určité příjmy. Za takovou práci náleží žákům finanční odměna, jejíž výše a způsob vyplácení by měly být ve smlouvě specifikovány. Existuje několik způsobů, jakými lze odměňování žáků řešit (podrobněji viz kap. Produktivní činnost žáka).

Finanční odměna představuje pro žáky jeden z motivačních prvků za kvalitně odvedenou práci. V případě oboru vzdělání Opravář zemědělských strojů se jedná zejména o činnosti v opravářenských dílnách (např. ostření hřebů bran a jejich montáž; navařování radliček; čištění a ochranné nátěry; pomoc při sklizňových pracích; jednodušší opravy, které zvládnou žáci samostatně). Rozhodující je vyhodnocení, zda žák opravdu vykonával produktivní činnost, či nikoli (např. se danou činností teprve učil).

g) opatření k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při praktickém vyučování, včetně ochranných opatření, která musí být přijata, zejména s uvedením osobních ochranných pracovních prostředků a k zajištění hygienických podmínek při praktickém vyučování

Zajistit bezpečnost a ochranu zdraví při práci musí být prioritou v každé firmě. Již předem je třeba učinit taková opatření, aby bylo minimalizováno riziko úrazu nebo poškození zdraví. Žáci se musí učit pracovat bezpečně a používat předepsané pracovní ochranné prostředky. Ve smlouvě je nutné uvést, jak budou žáci proškoleni v BOZP na pracovišti (a to i před každým novým druhem vykonávané činnosti) a kdo toto školení zajistí. Vždy musí být o tomto písemný záznam.

Každé pracoviště, na kterém žáci vykonávají praktické vyučování, musí odpovídat příslušným předpisům jak z hlediska BOZP, tak z hlediska požární ochrany.¹² Osoba, u níž se praktické vyučování uskutečňuje, je povinna poskytnout žákům v souladu s § 104-zákoníku práce¹³ osobní ochranné pracovní prostředky chránící žáky před riziky, která nelze odstranit nebo dostatečně omezit technickými prostředky nebo opatřeními v organizaci práce. Smlouva musí stanovit, zda potřebné pracovní ochranné prostředky zajistí škola, nebo smluvní pracoviště, popř. které osobní ochranné pracovní prostředky žákům zajistí škola a které smluvní pracoviště. Škola zpravidla poskytuje pracovní obuv a oděv a ostatní ochranné pracovní prostředky, jako brýle, pracovní rukavice, respirátory apod., poskytuje smluvní pracoviště.

Opatření budou vždy odvislá od konkrétního pracoviště, resp. od vykonávané činnosti, protože v každé firmě mohou být různé práce vykonávány za rozdílných pracovních podmínek, a tedy i s potřebou jiných OOPP. Proto je ke zvážení, zda do smlouvy např. uvádět podrobný výčet pracovních ochranných pomůcek. Vzhledem k variabilitě činností a pracovních podmínek by se mohlo stát, že bude něco opomenuto.

Ve smlouvě lze také upravit odpovědnost za případný úraz nebo škody způsobené prací žáka. Pro tyto případy je nutné mít vždy uzavřené příslušné pojistné smlouvy, jak ze strany smluvního pracoviště, tak ze strany školy nebo kombinací obou možností. Každá škola musí mít uzavřené pojištění.

2.2.4 Instruktor

h) podmínky spolupráce pověřeného zaměstnance právnické osoby vykonávající činnost školy a pověřeného zaměstnance fyzické nebo právnické osoby při organizaci a řízení praktického vyučování na pracovištích fyzických nebo právnických osob a požadavky pro výkon činnosti pověřených zaměstnanců této fyzické nebo právnické osoby (dále jen „instruktor“).

¹² Rovněž veškeré nářadí, stroje, nástroje a vybavení těchto pracovišť musí podle zákoníku práce (Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů) splňovat všechna tato kritéria a mít předepsané revize.

¹³ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Na smluvních pracovištích žáci mohou pracovat pod vedením instruktora, pod vedením učitele odborného výcviku, nebo může být zvolena kombinace těchto variant.

Instruktozem je pověřený pracovník fyzické nebo právnické osoby a vede nejvíce 6 žáků.¹⁴ Výběr instruktora by měla provést firma ve spolupráci se školou. Firma následně pověřuje svého zaměstnance instruktorem.

Instruktorům je možné za práci se žáky poskytovat odměnu, je to záležitostí dohody mezi školou a firmou. Pokud se škola rozhodne instruktora platit, mělo by to být stanoveno ve smlouvě mezi školou a firmou.

2.2.5 Další ujednání

Výčet náležitostí smlouvy podle § 12 vyhlášky č. 13/2005 obsahuje dále:

i) ujednání o náhradě nákladů, které jiné fyzické nebo právnické osobě prokazatelně a nutně vznikají výhradně za účelem uskutečňování praktického vyučování na jejím pracovišti

Ve smlouvě lze upravit i další práva a povinnosti smluvních stran za předpokladu, že nebudou v rozporu s platnými právními předpisy.

Ve smlouvě proto může být vyhrazen prostor také pro další spolupráci mezi školou a smluvním pracovištěm, např.:

- poskytování učebních pomůcek,
- umožnění exkurzí,
- nabídka kvalifikačních kurzů,
- školení učitelů,
- společná propagace školy a firmy,
- účast odborníků z praxe na závěrečných zkouškách.

---

¹⁴ Vyhláška č. 13/2005 § 13 odst. 6.

V závěru smlouvy je vhodné uvést podmínky pro případné odstoupení smluvních stran od smlouvy, stanovit smluvní sankce za neplnění podmínek smlouvy a stanovit platnost, případně účinnost smlouvy.

2.3 PRODUKTIVNÍ ČINNOST ŽÁKA¹⁵

Produktivní činnost žáka je ošetřena v § 122 školského zákona:

„Hmotné zabezpečení a odměny za produktivní činnost

(1) Žákům středních škol a studentům vyšších odborných škol poskytuje odměnu za produktivní činnost právnická osoba, která vykonává činnost školy, a to z prostředků získaných touto produktivní činností; výši této odměny stanoví ředitel školy podle rozsahu a kvality produktivní činnosti. Pokud žáci konají praktické vyučování nebo studenti odbornou praxi u jiné osoby, poskytuje jim odměnu za produktivní činnost tato osoba. Pro účely tohoto zákona se za produktivní činnost považuje činnost, která přináší příjem. Minimální výše měsíční odměny za produktivní činnost pro stanovenou týdenní pracovní dobu 40 hodin je 30 % minimální mzdy. Při jiné délce stanovené týdenní pracovní doby nebo v případě, že žák nevykonával produktivní činnost po dobu celého měsíce, se výše odměny za produktivní činnost úměrně upraví.“ [Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů]

Školský zákon vymezuje, co je produktivní činnost. Nelze ovšem zaměňovat termín příjem s termínem zisk. Příjem je v tomto kontextu potřeba chápat ve smyslu hospodářského prospěchu – pokud práce žáků nahrazuje práci zaměstnanců, příp. práci třetích osob nebo způsobuje např. zhodnocení majetku podniku, pokud žáci vyrábějí zboží za účelem prodeje, popř. díky práci žáků nedojde ke snížení hodnoty majetku organizace, jedná se o produktivní činnost žáka, za kterou mu náleží finanční odměna.

Škola a především žáci si musí uvědomit, že nejdůležitější je kvalitní příprava na povolání v podniku (nebo i ve škole), ekonomický prospěch není prioritou, případná

¹⁵ Více o problematice produktivní činnosti žáků v právním rozboru zveřejněném na webových stránkách MŠMT (<http://www.msmt.cz/dokumenty/prakticke-vyucovani>).

finanční odměna je jen bonus. Avšak na druhé straně škola i podnik si musejí být vědomi, že je to jeden z motivačních prostředků pro žáky, a také žáky učít tomu, že za kvalitně odvedenou práci náleží odměna.

Stanovovat ve smlouvě konkrétní částky, resp. přesné rozdělení učebního dne na produktivní a neproduktivní část je možné, ale nedá se tím zaručit vyšší kvalita přípravy žáků a je pravděpodobné, že stanovený harmonogram nebude dodržován. Především v opravárenských provozech probíhá každý den zcela odlišně, a tak každý žák bude mít jiné rozložení učebního dne – času potřebného pro nácvik a času produktivní činnosti. V obecné rovině lze říci, že žáci 1. ročníku žádnou produktivní činnost nevykonávají, výuka převažuje i u žáků 2. ročníku a teprve žáci 3. ročníku mohou vykonávat převážně nebo zcela produktivní činnost.

Důležitá je častá zpětná vazba mezi firmou a školou na úrovni vedení i učitele odborného výcviku a instruktora.

U žáků je potřeba vytvořit kladný vztah k oboru, k práci a vědomí důležitosti kvalitní přípravy nehledě na finanční stránku.

Výši odměny zákon stanoví na minimálně 30 % minimální mzdy.¹⁶ To platí v případě, že žákova činnost by byla vyhodnocena v plné délce pracovní doby jako produktivní ve smyslu výše uvedeného. Hodinová sazba odměny může být i vyšší, stanovena je pouze sazba minimální. Vyhodnocení skutečné produktivity je mnohdy obtížné, rozdílnost mezi výkony jednotlivých žáků je značná, ne každá práce je přímo nanormovaná. Proto by mělo být ve smlouvě mezi školou a podnikem stanoveno, co je považováno za produktivní práci a kdy se jedná o výuku.

Výši odměny za případnou produktivní činnost žáků konanou na smluvních pracovištích určuje dané pracoviště – měl by to být právě instruktor, protože je se žáky v nejužším kontaktu. Z této odměny neplyne povinnost odvádět zdravotní ani sociální pojištění, protože žák není zaměstnancem firmy, od daně z příjmu však osvobozena není. Skutečná daňová povinnost nastane pravděpodobně jenom ve výjimečných případech vzhledem k odpočtům nezdanitelných částí základů podle platných daňových zákonů.

---

¹⁶ Výši minimální mzdy upravuje nařízení vlády č. 567/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Poskytování odměny za produktivní činnost je možné více způsoby. Jedním z nich je vyplácení odměny přímo mezi smluvním pracovištěm (firmou) a žákem, dále pak může jít o vyplácení odměny školou na základě příkazní smlouvy. V této smlouvě se škola zaváže vyplatit žákovi určený finanční obnos za jím vykonanou produktivní činnost ve firmě. To ovšem až po postoupení této částky ze strany firmy. Z určené odměny za produktivní práci si škola nemůže nárokovat žádný podíl ani možnost přerozdělení částek určených jednotlivým žákům. Může si však dohodnout a smluvně pojistit finanční příspěvek nad rámec práce žáků, např. za náklady spojené s odborným výcvikem žáků na smluvním pracovišti.

ZÁVĚR

Cílem této metodické publikace bylo popsat specifika partnerství školy a firmy se složitou a nákladnou technologií v návaznosti na obor vzdělání Opravář zemědělských strojů – obecně i s ohledem na promítnutí těchto zvláštností do smlouvy mezi školou a firmou.

Kvalitní příprava budoucích absolventů středních odborných škol na úspěšný vstup do uplatnění v oboru na trhu práce je podmíněna spoluprací školy se sociálními partnery. Praktická příprava žáků nemůže probíhat izolovaně od reálného pracovního prostředí a firmy se naopak neobejdou bez kvalifikovaných absolventů odborných škol. Kooperace mezi školou a jejími sociálními partnery je tedy záležitost, ze které profitují obě strany. Klíčem k takové spolupráci je společný zájem obou stran na odborné přípravě žáků.

Prvním krokem k navázání vzájemné spolupráce je z hlediska školy vyhledání vhodného sociálního partnera. Situace však může být i opačná – firma má zájem na vzdělávání žáků s případným úmyslem absolventy školy zaměstnat a hledá školu jako partnera. Druhým krokem je vyjednání podmínek, za kterých bude spolupráce probíhat. Společným cílem obou partnerů by měla být co nejkvalitnější praktická příprava žáků za dodržení všech legislativních podmínek, s akcentem na dodržování BOZP. Důležité je především vymezení obsahu vzdělání, který bude předmětem odborného výcviku ve firmě. V případě oborů, v nichž žáci vstupují během odborného rozvoje do firemního prostředí se složitou a nákladnou technologií a technikou, je nezbytně nutné dbát detailní dohodnutí podmínek v zacházení s vybavením firmy (řešení případných škodných událostí apod.).

Třetím krokem je pak zanesení dohodnutých podmínek do smlouvy mezi oběma subjekty. Smlouva musí respektovat požadavky příslušných právních norem a zároveň by měla reflektovat specifika konkrétního partnerství. Dobře sestavená smlouva je základem funkční spolupráce.

Posledním důležitým krokem před vstupem žáků do reálného pracovního prostředí je výběr vhodného instruktora žáků a jeho příprava. Neméně důležitá je i příprava žáků na odborný výcvik v dané konkrétní firmě.

Smlouva uvedená v příloze je konstruktem vytvořeným pro potřeby publikace, její funkce je pouze ilustrační, nejedná se o příklad nebo závazný vzor.

RESUMÉ

Příručka je zaměřena na přípravu žáků oborů vzdělání skupiny 41 Zemědělství a lesnictví (zejména oboru vzdělání Opravář zemědělských strojů) v reálném pracovním prostředí firem se složitou a nákladnou technologií. Hlavními tématy jsou výběr vhodného sociálního partnera a tvorba smlouvy mezi školou a firmou. Cílem je poskytnout pedagogickým pracovníkům SOŠ a SOU podpůrný metodický materiál pro plánování a realizaci odborné přípravy žáků ve firmách se složitou a nákladnou technologií.

Klíčová slova: odborné vzdělávání, praktická příprava, škola, firma, obor vzdělání, Opravář zemědělských strojů, smlouva o zajištění praktického vyučování, spolupráce, složité a nákladné technologie, instruktor

POUŽITÉ ZDROJE

Produktivní činnost žáka nebo studenta a odměna za produktivní činnost podle § 122 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb. (1/2006). Dostupný na World Wide Web: <http://www.msmt.cz/dokumenty/prakticke-vyucovani>.

Vyhláška č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři. [online]. [cit. 2. října 2013]. Dostupný na World Wide Web: www.portal.gov.cz.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). [online]. [cit. 2. října 2013]. Dostupný na World Wide Web: www.portal.gov.cz.

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů. [online]. [cit. 26. listopadu 2013]. Dostupný na World Wide Web: <www.portal.gov.cz>.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 Ilustrační smlouva o zajištění praktického vyučování žáků na smluvním pracovišti

Příloha č. 2 Příklad tematického plánu (Tematický plán 1)

Příloha č. 3 Příklad tematického plánu (Tematický plán 2)

Příloha č. 4 Rozpis učiva

PŘÍLOHA Č. 1 ILUSTRAČNÍ SMLOUVA O ZAJIŠTĚNÍ PRAKTICKÉHO VYUČOVÁNÍ ŽÁKŮ NA SMLUVNÍM PRACOVIŠTI

S m l o u v a

o zajištění praktického vyučování žáků na smluvním pracovišti

I.

Smluvní strany

1. Identifikační údaje školy

Název: *Střední odborné učiliště zemědělské:*

Sídlo: *Horní Pole 22, 380 01 Dačice*

IČO: 00 777 777

Zastoupené: *ředitelem školy Ing. Josefem Novákem*

Dále jen jako „odběratel“

2. Právnícká osoba, fyzická osoba nebo škola, která má oprávnění k činnosti v daném oboru: **Zemědělské družstvo Jersice, s.r.o.**

Název (jméno, příjmení): **ZD Jersice, s.r.o.**

Sídlo: *V Jersicích 45, 380 01 Dačice*

IČO: 123 45 678

DIČ:

Zastoupena: **Ing. Josefem Novákem – předsedou představenstva**

Dále jen jako „dodavatel“

II.

Předmět smlouvy

1. Předmětem této smlouvy je zajištění praktického vyučování žáků dle § 65 odst. 2 a 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), a § 12 a 13 vyhlášky č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů, na smluvních pracovištích.
2. Odborný výcvik bude zajištěn pro následující obor vzdělání:

Opravář zemědělských strojů 41-55-H/01

3. Smluvní strany se dohodly, že žáci denního studia uvedeného oboru vzdělání odběratele budou vykonávat část praktického vyučování za podmínek této smlouvy u dodavatele.
4. Žáci budou při praktickém vyučování vykonávat činnosti z oblasti opravy a údržby traktorů a mechanizačních prostředků pro přípravu půdy. Konkrétní seznam činností je přílohou této smlouvy.
5. Dodavatel prohlašuje, že má příslušná oprávnění k činnosti v daném oboru: **ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA, OPRAVY STROJŮ A DOPRAVNÍCH ZAŘÍZENÍ**. Kopie živnostenského listu a výpis z obchodního rejstříku je přílohou této smlouvy.
6. Dodavatel zajistí praktické vyučování na pracovištích: *opravářenské dílny Jersice, pracoviště pěstování rostlin a chovu zvířat Jersice*.
7. Pracoviště budou vždy schválena odběratelem a budou odpovídat podmínkám dle části III. bod 1, odst. c) a d) této smlouvy.
8. Instruktoři odborného výcviku odpovědní za řádný průběh praktického vyučování: *Jiří Pavel, Josef Lukáš*
9. Časový harmonogram praktického vyučování, počet žáků a jejich rozpis, způsob dopravy žáků do místa praktického vyučování:

Datum zahájení docházky žáků na pracoviště dodavatele: ...

Datum ukončení docházky žáků na pracoviště dodavatele: ...

Začátek pracovní doby je od pondělí do pátku v 7 hodin. Pracovní doba žáků je 8 hodin denně (dle ŠVP) + čas na přestávku. Přestávka žáků je shodná s přestávkou zaměstnanců dodavatele a nezapočítává se do pracovní doby.

Počet hodin týdně na pracovišti dodavatele bude ... Celkově bude praktické vyučování na pracovišti dodavatele trvat ... týdnů

V lichém týdnu budou docházet žáci 2. ročníku a v sudém týdnu žáci 3. ročníku. Celkový počet žáků 2. ročníku bude ..., celkový počet žáků 3. ročníku bude...

Jmenný rozpis docházky žáků je přílohou této smlouvy.

Žáci se dopravují na pracoviště dodavatele na vlastní náklady jimi zvolenými prostředky.

Dodavatel bere na vědomí, že se na žáky vztahují při odborném výcviku ustanovení zákoníku práce, která upravují pracovní dobu, bezpečnost a ochranu zdraví při práci, péči o zaměstnance a pracovní podmínky žen a mladistvých a další předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci.

III.

Práva a povinnosti smluvních stran

1. Dodavatel se zavazuje, že:

- a) zabezpečí praktické vyučování pro odběratele;
- b) praktické vyučování bude probíhat podle vzdělávací koncepce odběratele, včetně učebních plánů, učebních osnov, ŠVP, příp. jiných schválených učebních dokumentů, které jsou přílohou této smlouvy;
- c) stanoví odpovědného pracovníka, kterého pověří instruktorem praktického vyučování,¹⁷ ten bude organizovat a koordinovat činnosti žáků na pracovišti.

---

¹⁷ Výběr vhodných instruktorů by měl proběhnout v součinnosti firmy a školy. Pověření pracovníka firmy do funkce instruktora provádí jeho zaměstnavatel. Pověření instruktorem žáků může mít podobu samostatného dokumentu (přílohy ke smlouvě, smlouvy) uzavřeného mezi školou a firmou (a instruktorem), kde budou vymezena práva a povinnosti instruktora a popsán způsob jeho odměňování.

- d) prostory, kde se bude konat praktické vyučování, budou odpovídat normám příslušného orgánu hygienické služby, dodavatel zajistí možnost převlečení, zabezpečené odložení oblečení, prostředky na umývání a místnost na svačiny;
- e) prostory budou z hlediska bezpečnosti vyhovovat požadavkům dle nařízení vlády č. 591/2006 Sb., o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích, ve znění pozdějších předpisů, č. 362/2005 Sb., o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky, ve znění pozdějších předpisů a dalších platných právních předpisů a norem daného oboru činnosti;
- f) materiální zabezpečení praktického vyučování bude odpovídat potřebám výuky daným oborem vzdělání **Opravář zemědělských strojů 41-55-H/01**; nářadí, nástroje a stroje¹⁸ budou splňovat požadavky bezpečnostních předpisů;
- g) budou dodržovány podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví žáků stanovené pro konkrétní činnosti, které budou žáci vykonávat, nebo pro konkrétní stroje a strojní vybavení, se kterým budou žáci pracovat, včetně požadavku na proškolení žáků; proškolení zajistí dodavatel na vlastní náklady;
- h) žáci budou zaměstnáni pouze pracemi I. kategorie¹⁹ dle vyhlášky 432/2003 Sb., v platném znění, kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, v návaznosti na zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 274/2003 Sb., vše v platném znění;
- i) poskytne žákům potřebné ochranné pracovní prostředky dle druhu vykonávané práce;
- j) při organizaci a personálním zabezpečení praktického vyučování bude respektovat ustanovení § 13 vyhlášky č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů;

¹⁸ V konkrétní smlouvě bude specifikováno, která ze smluvních stran a v jakém rozsahu poskytne nářadí atd.

¹⁹ Přesná kategorizace jednotlivých firem může být u různých firem rozdílná. Souvisí to s technickým a technologickým vybavením firmy. Např. na nových strojích může být práce méně riziková, a tedy zařazena do I. kategorie, zatímco na starých strojích může být obdobná práce z hlediska rizikovosti zařazena do II. kategorie. Kategorizaci prací je třeba upravit dle podmínek konkrétní firmy. Ve smlouvě je třeba konkretizovat práce II. kategorie, zejména pokud budou mít charakter produktivní činnosti žáka.

- k) poskytne odměnu za produktivní činnost²⁰ a hmotné zabezpečení²¹ (stravování, popř. ubytování);
- l) umožní zástupcům odběratele (tj. zástupce školy a jejího zřizovatele) a České školní inspekci vstup do prostor, kde je realizováno praktické vyučování;
- m) v nezbytném rozsahu se bude podílet na zajištění závěrečných praktických zkoušek, které souvisejí se závěrem praktického vyučování;
- n) prohlašuje, že si je vědom své odpovědnosti za škodu, která by vznikla žákům při praktickém vyučování nebo v přímé souvislosti s ní, takto vzniklou škodu se zavazuje žákům bezodkladně uhradit přímo nebo prostřednictvím pojišťovny, se kterou uzavře příslušnou pojistnou smlouvu.²²

2. Odběratel se zavazuje, že:

- a) umožní zástupcům dodavatele, kteří zabezpečují odborný výcvik žáků, pravidelně se účastnit pedagogických a metodických akcí odběratele.
- b) zajistí pojištění odpovědnosti žáků za škodu na zdraví a na majetku.

38

Odběratel prohlašuje, že:

- a) žáky vybavil nezbytnými pracovními pomůckami (pracovní oděv, pracovní obuv);
- b) žáci mají potvrzení od lékaře o zdravotní způsobilosti pro obor vzdělání Opravář zemědělských strojů;
- c) žáci prošli základním školením BOZP pro běžné práce v oboru, školením požární ochrany a zdravotní přípravou organizovanými odběratelem a bylo jim vydáno potvrzení o proškolení.

3. Doplnky smlouvy:

- dodavatel podle svých možností poskytne škole učební pomůcky;

---

²⁰ Konkrétní výše odměny musí být ve smlouvě uvedena.

²¹ Není povinností, je záležitostí dohody mezi školou a firmou.

²² Není povinností, je záležitostí dohody mezi školou a firmou.

- odběratel i dodavatel budou společně propagovat své zájmy a navzájem si bezplatně poskytovat reklamu svých subjektů;
- o skutečnosti, že žák bude vykonávat práce II. a vyšší kategorie zašle dodavatel písemné oznámení odběrateli (dle oddílu III., bod 1., písm. g)), které bude obsahovat:

Název dodavatele, včetně zastoupení;

Jméno a příjmení žáka/žáků;

Výčet prací II. a vyšší kategorie, které budou tito žáci vykonávat;

Název (jméno a příjmení), adresu (tel. kontakt) poskytovatele pracovně lékařských služeb dodavatele;

Datum vyhotovení oznámení, jméno, příjmení a podpis odpovědné osoby.

IV.

Závěrečná ustanovení

1. Smluvní strany prohlašují, že uzavírají tuto smlouvu svobodně a vážně a dodavatel výslovně prohlašuje, že se před podpisem této smlouvy seznámil se všemi platnými právními předpisy pro oblast školství v částech týkajících se středních odborných učilišť a zavazuje se je dodržovat.

Na důkaz svého souhlasu s jejím obsahem připojují své vlastnoruční podpisy.

2. Odběratel má právo smlouvu vypovědět,²³ pokud dodavatel nebude plnit svůj závazek uvedený v čl. III odst. 1. Výpověď musí mít písemnou formu a musí být doručena druhému účastníku, přičemž výpovědní doba činí jeden měsíc ode dne doručení.

3. Tato smlouva nabývá účinnosti dnem **1. října 2013.**

---

²³ Obdobné ustanovení může být ve smlouvě i pro druhou stranu.

4. Tato smlouva se uzavírá na 9 měsíců, tzn. platnost této smlouvy je do **30. června 2014.**

5. Tato smlouva je vyhotovena ve 2 stejnopisech s platností originálu, z nichž každá smluvní strana obdrží jeden. Změny či doplňky lze provést pouze písemně formou dodatku k této smlouvě.

6. Dodavatel obdrží s touto smlouvou tematický plán (rozpis učiva) pro daný ročník a jmenný seznam žáků, kteří budou plnit odborný výcvik pod vedením instruktora.

V Poli dne 10. září 2013

.....

Odběratel

.....

dodavatel²⁴

---

²⁴ Doplněna budou razítka za obě smluvní strany, smlouva by také měla mít číslo jednací.

PŘÍLOHA Č. 2 PŘÍKLAD TEMATICKÉHO PLÁNU

Tematický plán 1²⁵

Učební obor:	Opravář zemědělských strojů	Číslo: 41-55-H/01
Vyučovací předmět:	Odborný výcvik	
Třída - skupina:	OZS 2/C	Školní rok: 2013/2014
Vyučující:	Mgr. Jiří Doležal	Počet hodin: 552 (92 dnů)

Měsíc: Počet hodin:	Tematický celek – celkem hodin	Počet hodin		Poznámka:
	Téma	Z celku:	Z tématu:	
Září 60 hod	V. Hodiny nad rámec ŠVP – 60	6		
	- BOZP - 1		6	
	III. Svařování elektrickým obloukem – 180	54		
	- ZK – 111 – 1.1. – 9		54	Svařovna SOU
Říjen 60 hod	III. Svařování elektrickým obloukem – 180	60		
	- ZK – 111 – 1.1. – 10		60	Svařovna SOU
Listopad 60 hod	III. Svařování elektrickým obloukem – 180	60		
	- ZK – 111 – 1.1.		60	Svařovna SOU
Prosinec 60 hod	III. Svařování elektrickým obloukem – 180	6		
	- ZK – 111 – 1.1. – 1		6	Svařovna SOU
	II. Montážní práce – 72	54		
	- Montáž a demontáž kluzných ložisek		12	Dílny SOU – 4 Dílny smluvního pracoviště – 5
	- Převodové mechanismy		24	
	- Montáž a demontáž valivých ložisek		6	
	- Základy hydraulických zařízení		6	
	- Základy pneumatických zařízení		6	
Leden 54 hod	II. Montážní práce – 72	18		
	- Montáž a demontáž valivých ložisek		6	Dílny SOU

²⁵ Vychází ze ŠVP.

	- Základy hydraulických zařízení		6	
	- Základy pneumatických zařízení		6	
	IV. Opravy pracovních částí a ústrojí mechanizačních prostředků – 168	36		Dílny SOU – 2 Dílny smluvního pracoviště – 4
	- Stroje na zpracování půdy		24	
	- Stroje na hnojení		12	
Únor 30 hod	I. Strojní obrábění kovů – 90	30		
	- Soustružení		30	Soustružna SOU
Březen 60 hod	I. Strojní obrábění kovů – 90	60		
	- Frézování		42	Soustružna SOU – 5 Smluvní pracoviště – 5
	- Souborná práce		18	
Duben 54 hod	IV. Opravy pracovních částí a ústrojí mechanizačních prostředků – 168	54		Dílny smluvního pracoviště
	- Stroje na setí a sázení		12	
	- Stroje na ošetřování rostlin		12	
	- Stroje na sklizeň obilovin		18	Základní kurz SOU
	- Stroje na hnojení		12	
Květen 54 hod	IV. Opravy pracovních částí a ústrojí mechanizačních prostředků – 168	54		Claas Lexion Dílny smluvního pracoviště
	- Kvalifikační kurzy na sklízecí mlátičky		30	
	- Stroje na sklizení píce		12	Dílny smluvního pracoviště
	- Přívěsy a návěsy		12	
Červen 60 hod	IV. Opravy pracovních částí a ústrojí mechanizačních prostředků – 168	24		
	- Stroje na sklizení píce		24	Dílny SOU
	V. Hodiny nad rámec ŠVP – 42	36		
	- Exkurze		6	
	- Hodiny nad rámec ŠVP		30	Smluvní pracoviště

PŘÍLOHA Č. 3 PŘÍKLAD TEMATICKÉHO PLÁNU

Tematický plán 2²⁶

Učební obor:	Opravář zemědělských strojů	Číslo:	41-55-H/01
Vyučovací předmět:	Odborný výcvik		
Třída - skupina:	OZS 3/A	Školní rok:	2013/2014
Vyučující:	Mgr. Jiří Doležal	Počet dnů:	99 (594 hodin)

Měsíc:	Tematický celek – celkem dnů	Počet dnů		Poznámka:
Počet dnů:	Téma	Z celku:	Z tématu:	
Září 11 dnů	VI. Hodiny nad rámec ŠVP – 14	1		
	- Zahájení školního roku – 1		1	
	I. Úvod - 2	2		
	- BOZP - 1		1	Učebna
	- ZP,PO - 1		1	Klubovna DM
	II. Svařování plamenem – 30	8		
	- ZK 311-1.1 - 8		8	Svařovna plamenem SOU
Říjen 10 dnů	II. Svařování plamenem – 30	10		
	- ZK 311-1.1 - 10		10	Svařovna plamenem SOU
Listopad 11 dnů	II. Svařování plamenem – 30	7		Svařovna plamenem
	- ZK 311-1.1 - 7		7	SOU
	III. Opravy mot. vozidel – traktorů – 25	4		Dílny smluvního pracoviště
	- Opravy spojek a převodovek – 4		4	
Prosinec 5 dnů	III. Opravy mot. Vozidel – traktorů – 25	5		Dílny smluvního pracoviště
	- Opravy brzd – 5		5	
Leden 10 dnů	V. Opravy a seznámení s mech. prostředky – 23	7		
	- Čerpadla, vývěvy v chovu zvířat, ošetření mléka – 2		2	Dílny smluvního pracoviště
	- Krmné vozy – 5		5	
	IV. Diagnostika vozidel a strojů – 5	2		
	- Diagnostika - pal. soustav, spojek a brzd – 2		2	Diagnostická dílna
	VI. Hodiny nad rámec ŠVP – 14	1		
	- Exkurze – 1		1	Agrall Bantice
Únor 10 dnů	V. Opravy a seznámení s mech. prostředky – 23	5		2 dny dílny SOU
	- Stroje a zařízení na setí – 1		1	
	- Stroje na zpracování půdy – 1		1	
	- Stroje na hnojení a dopravu hmot – 1		1	

²⁶ Vychází ze ŠVP.

	- Stroje na sklizeň obilovin – 1		1	3 dny dílny smluvního pracoviště
	- Stroje na sklizeň pícnin a okopanin – 1		1	
	V. Opravy a seznámení s mech. prostředky – 23	5		
	- Základní kurz sklízecí řezačky SP – 8-5		5	Dílny SOU
Březen 11 dnů	V. Opravy a seznámení s mech. prostředky – 23	3		
	- Zák. kurz sklízecí řezačky SP – 8-3		3	Dílny SOU
	III. Opravy mot. vozidel – traktorů – 25	8		
	- Opravy spojek a převodovek – 1		1	Dílny SOU/ Dílny smluvního pracoviště
	- Opravy motorů – 5		5	
	- TÚ nákladního vozu – 2		2	Učebna autoškoly
Duben 10 dnů	III. Opravy mot. Vozidel – traktorů – 25	4		Dílny smluvního pracoviště
	- Opravy podvozků a řízení – 4		4	
	V. Opravy a seznámení s mech. prostředky – 23	3		
	- Zaškolení se sklízecí řezačkou CLAAS JAGUÁR – 3		3	ZD Kunžak
	IV. Diagnostika vozidel a strojů – 5	3		
	- Diagnostika - motorů, el. příslušenství – 3		3	Diagnostická dílna SOU + Agrocentrum ZS
Květen 11 dnů	II. Svařování plamenem – 30	5		
	- ZP 311-8 31 měkké a tvrdé pájení měděných trubek - 3		3	Svařovna plamenem SOU
	- Svařování v provozních podmínkách – 2		2	
	III. Opravy mot. vozidel – traktorů – 25	4		
	- Opravy elektroinstalace – 4		4	Dílny SOU/ Dílny smluvního pracoviště
	VI. Hodiny nad rámec ŠVP – 14	2		
	- Opakování a prohlubování znalostí – 2		2	
Červen 10 dnů	VI. Hodiny nad rámec ŠVP – 14	10		
	- Opakování a prohlubování znalostí – 5		5	Smluvní pracoviště/ Dílny SOU z a s
	- Závěrečné zkoušky – 5		5	

PŘÍLOHA Č. 4 ROZPIS UČIVA²⁷

<u>2. ročník</u>	Plánovaný počet hodin celkem	510
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - posuzuje použitelnost jednotlivých metod strojního obrábění materiálů vzhledem k zadanému úkolu - stanoví základní pracovní podmínky (řezné podmínky, pracovní nástroje, upnutí nástrojů a obrobků) a tolerance pro obrábění - zhotovuje strojním obráběním jednoduché součásti podle technických výkresů a schémat - volí měřidla a postup měření podle požadované přesnosti obrábění - vysvětlí zásady jednotlivých způsobů - vykonává běžné montážní a demontážní práce při opravách zemědělské techniky - obsluhuje podle platných zásad zařízení pro manipulaci s materiálem - používá přípravky pro montáže a demontáže mechanismů bez poškození - vysvětlí problematiku svařování el. obloukem - získá odbornou připravenost pro svařování kovů elektrickým obloukem - provádí zkoušky svarových spojů - vysvětlí příčiny poruch strojů - rozezná druhy opotřebení strojních součástí - určí příčiny poruchy a navrhne opatření k jejímu odstranění 	<p>Strojní obrábění kovu Úvod OBP Soustružení vnitřních a vnějších ploch, upichování, řezání závitů, kužele Frézování-OBP obsluha, seřízení, upínání nástrojů, drážky, frézování dělicím přístrojem Obrázení Souborná práce</p> <p>Montážní práce Úvod OBP Montáž a demontáž kluzných ložisek Montáž a demontáž valivých ložisek Montáž převodových mechanismů Základy hydraulických zařízení Základy pneumatických zařízení</p> <p>Svařování elektrickým obloukem ZK-111 1.1 Úvod OBP Svařování obalenou elektrodou Svařování v provozních podmínkách</p> <p>Opravy pracovních částí a ústrojí mechanizačních prostředků a praktické seznámení s nimi Úvod OBP Stroje na zpracování půdy Stroje na hnojení půdy Stroje na setí a sázení Stroje na ošetřování rostlin</p>	<p>90</p> <p>72</p> <p>180</p> <p>168</p>

²⁷ Vychází ze ŠVP.

<ul style="list-style-type: none"> - opravuje a seřizuje mechanizační prostředky pro zpracování půdy, hnojení, setí a sázení, ošetřování rostlin během vegetace, sklizeň produktů podle agrotechnických požadavků na jejich činnost - opravuje a seřizuje stroje pro sklizeň píce, obilovin a jejich dopravu - prohloubí si dovednosti ve všech probraných tématech 	<p>Stroje na sklizňové práce - kvalifikační kurzy na sklízecí mlátičky Stroje na sklizeň píce Přívěsy a návěsy</p> <p>Hodiny nad rámec ŠVP Exkurze Praktické seznámení s traktory a jejich TÚ Opakování a prohlubování znalostí probraných témat</p>	
<p style="text-align: center;"><u>3. ročník</u></p> <p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dodržuje ustanovení týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární prevence - při obsluze, údržbě, čištění a opravách postupuje v souladu s předpisy a pracovními postupy - poskytne první pomoc při úrazu na pracovišti - vysvětlí problematiku svařování plamenem a řezání kyslíkem - získá odbornou připravenost pro svařování plamenem a řezání kyslíkem v rozsahu příslušných kurzů - provádí zkoušky svarových spojů - provádí montáž, demontáž, seřízení a opravy jednotlivých částí spalovacích motorů včetně příslušenství a usazení motoru - doplňuje a vyměňuje provozní kapalinu a paliva motorů - orientuje se ve schématech zapojení el. zařízení - využívá dílenské příručky a zařízení k obsluze - provádí údržbu, seřízení a opravy spojek popřípadě převodových ústrojí 	<p>Plánovaný počet hodin celkem</p> <p>Školení požární ochrany, bezpečnosti práce a zdravotní přípravy Školení OBP Požární ochrana a zdravotní příprava</p> <p>Svařování plamenem ZK – 311 1.1 Úvod OBP Dokončení výuky podle osnovy Svařování v provozních podmínkách</p> <p>Opravy motorových vozidel (zejména traktorů) Úvod OBP Opravy motorů Opravy elektroinstalace Opravy spojek a převodovek Opravy brzd Opravy podvozků a řízení TÚ nákladního vozu</p>	<p>510</p> <p>12</p> <p>180</p> <p>150</p>

<ul style="list-style-type: none"> - provádí údržbu, opravy seřízení podvozkových částí a řízení vozidel - doplňuje a vyměňuje provozní kapaliny - zjišťuje technický stav vozidel pomocí měřidel a diagnostických prostředků - identifikuje závady jednotlivých agregátů a kontroluje předepsané parametry - vyhodnocuje výsledky měření porovnáním s technickými předpisy a stanoví předpokládanou životnost - vysvětlí příčiny poruch strojů - rozezná druhy opotřebení strojních součástí - určí příčiny poruchy a navrhne opatření k jejímu odstranění - opravuje, seřizuje a obsluhuje mechanizační prostředky v pěstování rostlin a chovu zvířat - prohloubí si dovednosti ve všech probraných tématech - prokáží nabyté znalosti v praktických dovednostech získaných během studia 	<p>Technická diagnostika motorových vozidel a zemědělských strojů Úvod OBP Diagnostika spalovacích motorů Diagnostika elektrického příslušenství Diagnostika palivových soustav, zážehových a vznětových motorů Diagnostika spojek a brzd</p> <p>Opravy a praktické seznámení s mechanizačními prostředky pro živočišnou a rostlinnou výrobu Úvod OBP Čerpadla, kompresory a vývěvy v ŽV Strojní dojení a zařízení pro ošetřování mléka Stroje a zařízení na setí, zpracování půdy, hnojení, dopravu hmot, sklizeň obilovin, pícnin a okopanin Kurz sklízecí řezačky</p> <p>Hodiny nad rámec ŠVP Exkurze Opakování a prohlubování znalostí probraných témat Závěrečné zkoušky</p>	<p>30</p> <p>138</p>
---	---	----------------------